

DOMOVINA

Štev. 40.

V Ljubljani, 3. oktobra 1919.

Leto II.

Hinavščina klerikalcev in vojno oderuštvo.

Klerikalna stranka in njeno časopisje poudarja ob vsaki priliki potrebo boja proti vojnim dobičkarjem. Pri tem skuša javnosti predstavljati, kakor da med farovškimi ljudmi ni vojnih oderuhov in da so druge stranke krive, da se je to vojno gorje tako razpaslo.

Če je med vojno na Slovenskem sploh kdo podpiral oderuštvo, ga je farovška stranka, ki bi sedaj rada pobešala oči kakor devica in kmetu kaj drugega dopovedala.

Glavna oderuštvo je uganjala SLS v »Gospodarski zvezi«. Milijone in milijone denarja so potom te organizacije pokradli katoliški poštenjaki iz žepov ljudstva. Drli so na eni strani kupujoče občinstvo, na drugi pa kmeta. Gospodje naj le povedo, kdo je pobasal dobiček. Ali oni, ki so kupovali, ali kmetje? Ko je postal dr. Korošec minister za prehrano in klerikalec dr. Slokar načelnik v trgovinskem ministrstvu, je bilo vse njihovo delo posvečeno pospeševanju »Gospodarske zveze«, ki je dobivala izvoznice za razno robo kar na debelo. Kakor se sliši, je »Gospodarska zveza« dobivala od ministrstva toliko izvoznic, da jih je celo prodajala. Vprašajte se kmetje, koliko izvoznic ste mogli od nje kupiti Vi? Dobili so jih le krščenji in nekrščenji židovski prekupci in verižniki. Glavno besedo pri »Gospodarski zvezi« ima prvi general farovške stranke profesor Remec.

Poleg »Gospodarske zveze« so imeli farovški ljudje med vojno v rokah še dva važna zavoda, ki sta prinesla zlasti našemu kmetu toliko bridkih prevar. Bila je to »Vnovčevalnica za živino« ter »Žitni zavod«. Potom prvega so živinorejcem rekvirirali živino po nesramno nizkih cenah, pa jo takoj naprej oddajali mesarjem in vojaščinam za nepriemno višje cene. Dognano je, da je »Vnovčevalnica« drla meščana in kmeta. Govori se, da je »Vnovčevalnica« napravila še pod staro Avstrijo nad 9 milijonov čistega dobička. Koliko milijonov so razventega še pokradli in zapravili farovški agitatorji — katerih se je zbirala okoli »Vnovčevalnice« kar cela čreda — se ne ve in se tudi nikdar ne bo dalo dognati. Kako je bilo z »Žitnim zavodom«, si tudi še danes nismo na jasnem. Zadostuje naj dejstvo, da so se rekvizicije vršile brez usmiljenja, da je »Žitni zavod« rekviriral žito in druge deželne pridelke po smešno nizkih cenah ter da je stal na čelu tega zavoda eden najuglednejših stebrov farovške stranke kaplan Jovan.

Kakor so pazili klerikalci, da so dobili med vojno v svoje roke vse zavode, ki so kaj nesli in kjer se je dalo delati vojne dobičke, ravnotako so posamezni farovški veljaki tako v Ljubljani, kakor na deželi gledali na to, da so se na ta ali oni način prav pošteno okoristili.

Znano je, da je največji vojni dobičkar in vojni oderuh na Slovenskem tovarnar Pollak, ki nosi v farovski stranki že od nekdanj prvih zvoncev. Zatrjuje se, da je davčni oblasti sam priznal 40 milijonov premoženja. Cenijo ga pa dobri poznavalci celo na 100 in več milijonov. Ta katoliški veljak je imel pred vojno 800.000 kron dolga. Vsak pameten človek se mora vprašati, kje je mogoče zaslužiti v tako kratkem času tako ogromne milijone? Seveda, če se prodaja podplate po 120 K, kože pa se dobiva skoraj zastonj, potem je stvar lahka. Radovedni smo, kje je Pollak pustil krščansko ljubezen do bližnjega. Ljudje so bosji, a Pollak cene usnju navija, mesto, da bi jih zniževal. Kako je sploh mogoče, da dela Pollak kar hoče? Vidite, tu zopet farovska veriga skupaj drži. Pollak je tast Remčev, Remci so pa prve glave v farovski stranki, ki ima v Sloveniji še vedno v vladi odločilno besedo. Brejčeva vlada molči in mirno gleda, kako odira Pollak kmeta, meščana, trgovca, obrtnika, uradnika in delavca.

Za danes se nam zdi, da smo navedli že dovolj dokazov, kako dela farovška stranka in kako govore ti ljudje. Oni mislijo, da velja tudi za oderuštvo izrek: »Poslušaj me in ne glej me.« Biti bi pa morali ljudje slepi in brez možgan, ako bi še naprej sodili farovško gospodo le po besedah in bi se ne ozirali tudi na njihova dejanja. Vsak otrok je moral med vojno priti do prepričanja, da ni večjih hinavcev kot so farovški ljudje. Ena izmed največjih njihovih hinavščin pa je vsekako njihovo besedičenje o oderuštvu. Podobni so tatu, ki je kradel, potem pa kazal na druge ter vpil: »Držite tatu, držite tatu.«

Davek na vojne dobičke.

Že koncem julija t. l. je bil Narodnemu predstavništvu predložen načrt zakona o davku na vojne dobičke.

Razprava o zakonskem načrtu je vsled krize, ki je v vladi nastala, odpadla, ne dvomimo pa, da pride v najkrajšem času na dnevni red parlamenta.

Iz načrta podamo glavne točke:

1. Vsako povečanje dohodka, doseženo v vojni dobi napram rednim dohodkom obdačenju potom davka na vojne dobičke. Kot vojna leta se štejejo leta 1914—1919.

2. Ta davek plačajo a) društva, ki morajo javno polagati račune; b) fizične osebe; c) pravne osebe.

3. Društva, ki morajo javno polagati račune, morajo plačati davek na vojne dobičke od onega višjega dohodka, ki se pokaže v posameznih poslovnih letih v času od l. 1914 do vključno l. 1919. v primeri s povprečnim čistim dobičkom v poslovnih letih mirne dobe. Za nova društva v državi, pri katerih se mora že prvo poslovno leto smatrati kot vojno poslovno leto, se naj čisti dobiček, podvržen davku in izračunan po točki 4. tega zakona, obdači

z davkom na vojne dobičke v toliko, za kolikor je isti večji nego 6% vložne glavnice, pod katero je razumeti osnovno glavnico obenem s fondi, ki so označeni v bilanci. Kot osnovna glavnica akcijskih družb se ima smatrati vplačana deležniška glavnica za dotično leto. Za družbe, ki imajo sedež izven ozemlja kraljestva SHS, pa v tem ozemlju vrše posle, se smatra kot čisti dobiček ona razlika, za katero je čisti dobiček od poslov, opravljenih na ozemlju SHS, v posameznih poslovnih letih vojne dobe večji od povprečnega čistega dobička poslovnih let mirne dobe.

17. Pri izračunu skupnega dohodka se morajo upoštevati dohodki: a) od zemljišč, b) od poslopij, c) od kapitala, č) od del (poklicnih dohodkov), d) vsi drugi dohodki iz kakršnegakoli naslova.

18. Če se ugotovi izguba, se ima ista odbiti od dobička naslednjega leta.

Člen 19. in 20. govorita o skali, po kateri se davek predpisuje ter o pristojnih finančnih oblastih, ki so upravičene ugotoviti dobičke in predpisati davke.

21. Vsakdo, čegar skupni dohodki v času od 1914. do 1918. l. končno znašajo nad 30.000 dinarjev, v l. 1919. pa nad 15.000 dinarjev, brez ozira na to, ali je imel vojni dobiček ali ne, mora predložiti davčno prijavo. V prijavi mora tudi vpisati skupni dohodek iz l. 1911., napram kateremu se izračuna vojni dobiček. Prijave je predložiti pristojni finančni upravi obenem z davčno prijavo za l. 1919. Vsebine prijave mora ostati strogo tajna.

Davčni zavezanec, ki ne predloži v predpisanem roku davčne prijave, plača 20—25% odmerjenega davka na vojne dobičke kot kazen, in če niti na poziv davčne oblasti ne predloži prijave, izgubi tudi pravico pritožbe. Ta kazenski davek se predpiše istočasno z osnovnim davkom in ga je obravnavati enako kot osnovni davek.

22. Pri predpisu tega davka morajo finančne uprave postopati, kakor pri neposrednih davkih, si preskrbeti vse potrebne podatke o gospodarskem in premoženjskem stanju oseb, ki so v smislu zakona podvržene davku na vojni dobiček. Finančna uprava lahko tudi davčne zavezance pozove in zahteva od njih pisane in ustmene izjave o njihovih gospodarskih razmerah; vsakdo je dolžan se temu pozivu odzvati in dati točna pojasnila. Kdor se ne odzove in ne opraviči, izgubi pravico pritožbe proti davčnemu odboru v onih točkah, v katerih so se od njega zahtevala pojasnila. V pozivu samem mora oblast že zavezanca opozoriti na posledice.

Člen 23. in 24. govorita o načinu postopka davčne oblasti glede predpisa davka.

25. Seznam davčnih zavezancev, ki so podvrženi plačilu davka na vojne dobičke, pošlje finančna uprava z naznačbo svote predpisanih davkov občinarjem na vpogled za dobo 14 dni; po preteku tega roka teče rok za pritožbe proti predpisu.

26. Proti oceni davčnega odbora in izvršenemu predpisu davka imajo pravico pritožbe na generalno direkcijo neposrednih davkov davčni zavezanec in državni zastopnik.

27. Če je podana pritožba samo proti vpisnim ali računskim pogreškom, finančna uprava sama izvrši potrebne popravke ter obvesti o tem pritožnike, ki lahko proti temu vložijo priziv. Če pa uprava misli, da pritožba ni upravičena, in če se pritožba tiče formalnih in materialnih kršenj zakona, odda predmet generalni direkciji neposrednih davkov v rešitev.

Člen 28. govori o postopku generalne direkcije glede pritožb, o sestavi okrožnih davčnih odborov, glavnega davčnega odbora v Beogradu itd.

Proti pijančevanju.

Poverjenišvo za socialno skrb je izdelalo načrt državne postave proti zlorabi alkohola.

Zakonski načrt obsega sledeče važne točke:

§ 1. Kdor je vsled svoje pijanosti na javnem kraju oziroma v javnih prostorih drugim v spodtiko ali pohujšanje, se kaznuje.

V § 2. je med drugimi prepovedano dajati otrokom, ki še niso dopolnili 14. leta, alkoholne pijače, zlasti žganja, navažati jih nanje ter jih jemati s seboj v gostilne, kjer se točijo alkoholne pijače; dalje dajati mladostnim osebam, ki še niso dopolnile 17. leta, alkoholne pijače v toliki meri, da se vpijanijo.

§ 3. prepoveduje gospodarjem in delodajalcem dajati svojim uslužbencem žganja.

§ 4. Mladostne osebe, ki še niso dopolnile 17. leta, smejo obiskovati gostilne in kavarne ter javne prostore sploh, kjer se točijo alkoholne pijače, le v spremstvu staršev, varuhov in bližnjih sorodnikov.

V § 7. je rečeno, da se občinska pisarna ne sme nahajati v hiši, kjer je gostilna.

Gostilničar sme biti župan le s privoljenjem političnega oblastva II. instance.

Kazni za vse prestopke so denarne, zaporne in celo odvzetje političnih pravic.

§ 9. Točenje in prodaja žganja v množinah pod pet litrov je prepovedano.

V delavskih kantinah pri tovarnah in industrijskih podjetjih se alkoholne pijače ne smejo točiti oziroma nadrobno prodajati.

Prepovedano je tudi takozvano »točenje pod vejo«.

§ 11. vpeljuje neko vrsto ljudskega glasovanja. Ako zahteva tri petine polnoletnih prebivalcev, stanujočih nad 3 mesece v občini, ozir. v političnem okraju, da se preneha s točenjem in nadrobno prodajo alkoholičnih pijač, mora policijska oblast prve instance tej zahtevi takoj ugoditi. Prepoved točenja in nadrobne prodaje alkoholičnih pijač velja v tem slučaju za 3 leta.

Dopisi.

D. M. v Polju. Pri nas sedaj po vojni vladajo čisto turške razmere. Možje SLS so vrhovni poglavarji občine in tudi prekrasne vzglede imamo od njih. Prvi je zbolel, ker je bil nervozen in vedno razburjen od samih slabosti, ki jih je imel na svoji kosmati duši. Sproge imajo po dve ali tri, pa jim še to zadosti ni. Kaj pa aprovizacija, občinska pota, denar od lova? itd. to jim ni nič mar. Našemu drugemu županu, ki je podedoval županski stolček, se je pa zgodila grozna nesreča. V nedeljo, dne 14. septembra se je mož podal k svoji ljubici v Zalog, ali žalibog sreča mu ni bila mila. Zaloški ponočnjaki so bili precej dobre volje, so se podali na stražo in so pazili pozno v noč na »žegnanega« Franceljna. Fantje so tega dihurja vlovili, ki se je priplazil skozi kurjo kamro ven bos in golorok, na strehi mu je spodletelo in je butnil svoje stare kosti na zemljo ves omagan. Fantje pa po njem in so ga podili po cesti bosega v naročje njegove prave žene. Vprašam g. Franceljna ali je kot zidarski mojster in župan pozabil, da imajo hiše tudi ponoči vrata, ne samo podnevi. To je lep vzgled za občino. Če bi to storil kak liberallec, to bi bil joj! Ker pa je katoliški mož, pa njegovi backi molčijo in bi radi vso stvar prikrili. Kajne, Francelj, sedaj bi bilo pa zopet dobro, da bi se nekaj mila kupilo in vas opralo. Kaj

sedaj poreče gospa županova k temu, ki dobro ve, da ne bo brez posledic in težko bo preložiti na druge rame. Ker nekdo bo moral to aferico za dobro sprejeti.

Iz Oplotnice. Tukaj se je ustanovila dne 13. julija t. l. krajevna organizacija JDS in to je našim g. duhovnikom čisto možgane zmešalo, kar besneti so začeli, češ, da so demokrati nemškutarji, brezverci, liberalci. Od druge strani se nam očita, da smo farovski, potem pa ne vemo, komu bomo prav naredili. Najboljše bo, ako se bode ljudstvo Jugoslovanske demokratske stranke oklenilo, ker ta stranka očitno pove svoj program in zastopa vse sloje. Tukajšna organizacija je nameravala ustanoviti konsumno društvo, kar bi bilo za naše kraje velikega pomena, ali žalibog ta misel se je morala opustiti zaradi kapitala in ker nimamo strokovnih oseb. Ker so pa klerikalci to zvedeli, so začeli hitro naše kmete farbat in si hočejo ustanoviti lesno zadrugo in konsumno društvo. Toda kmetje iz Oplotnice in okolice ne dajte se ujeti, ker to so le limanice. Ta zadruga je kmetška ali na farovski podlagi. Tudi socijalni demokrati so začeli loviti tukajšne delavce in male posestnike, torej naenkrat si stojijo tri stranke nasproti. Naročniki »Domovine«, razširjajte ta list, priporočajte ga svojim prijateljem in sosedom, da bomo ta edini tednik demokratske stranke dobro razširili v naš kraj. F. P.

Št. Vid - Stična. (Pomota!...) Orlovski vestnik je naznanil za nedeljo 21. t. m. sestanek »fantov Orlov« v Št. Vidu pri Stični. — Smešno! Tu sploh ni nikarih Orlov in je tudi vsako prizadevanje zaman! Posebno z govorancami o ribniških loncih in mlatenjem druge prazne slame se ne bo dalo pregovoriti fantov, ki so že toliko pametni, da vedo kaj delajo! Dolenjska vstaja! — Šentviški fant.

Iz žužemberskega okraja. Pri nas bo menda v kratkem kot župnik kanonično umeščen znani Šušteršičev kaplan Gnidovec. Mož ni priljubljen med farani. To je dejstvo! Zato se je že lani oglasilo nekaj župljanov pri škofu, ki je priznal, da se je Gnidovec kot fanatičen pristaš bivšega deželnega glavarja kompromitiral. Deputaciji je obljubil, da Gnidovec ne bo

J. L.:

Dva razgovora.

I. Naše zdravo ljudstvo.

»No, kako pa je bilo kaj na shodu?« ga vprašam, ki je bil zvest del zdravega jedra K. Z. »Fest je pridgov! Je djav, da se moramo kmetje »gorozirat« ali kako.« »Organizirati, kaj ne, mislite reči.« »No ja, tako, da moramo skupaj držati, pa bo dobr za nas. Pa hleve moramo popraviti, svinjake prezidati, pa biro moramo gospodom dajati, pa šolske svete moramo obdržati. Naša beseda mora obveljati,« mi razklada navdušeni mož. »Tedad, kar za poprijeti je, ne li,« mu utrjujem nanizane ljudske zahteve!

»Kedo pa je sklical shod?« »Fajmošter.« »Ali jih je bilo veliko?« »Ne prav, pa sta kaplana malo stopila za njimi.«

»Pa kedo vam bo popravljaj hleve?« »Ja menda sami.« »Kedo jih je pa vašemu govorniku g. Brodarju? Vi, oče, vaši denarji so mu jih zidali, z vašimi denarji se baha kot vnet napredni kmet. Jarc je bil, ki mu je znašal deželne ali državne podpore, pa je lahko šlo! Mož je plačan.«

»Bejžte, no! Tako bi pa tudi jaz lahko popravljaj,« zmajuje možakar.

Kedo bo pa župniku popravljaj poslopja?« vprašujem radovedno? »I, kedo? Mi jih moramo!«

»Oče, pomislite! Štiri grunte ima župnik, vi pa malo bajto. Iz svojih dohodkov boste vi popravljali hleve sebi, njemu in njim. Oni tam, gospodje v lepih suknjah pa bodo vse dohodke svojih posestev vtaknili v žep, a ne v vašega, v svoj žep bodo dejali izkupiček za biro, štolo itd. Kadar bo mera polna, pa vam bodo dali podobico sv. Štefana, pa bodo šli, pa težke bodo možnje.«

»Ja, kar je res, je pa res,« zmajuje del zdravega ljudstva.

»No in bira? Kaj pa je s to?« vprašam dalje. »Prav, da se liberalci upirajo. Oni, je pa djav, da jo bomo pa drugi zato več dali!«

»No, le dobro skupaj držite in organizirajte vse, ki so za biro, oni drugi se bodo že sami znašli. Skupaj je treba držati, da boste lažje napolnjevali malhe. Pa še na onega ne pozabite, ki za lačne frančiškane skupaj zbira!«

»Pa vaša beseda mora kaj veljat, kaj ne?« »Tako je,« zatrjuje zmagoslavno del zdravega ljudstva.

»Katerega župnika si pa boste sedaj izvolili?« vprašam radovedno. »Bejžte no! Župnika škof pošljejo.« »To vem, ali sedaj bo vendar vaša beseda kaj veljala!« »Ja, za učitelje. Ti morajo biti taki, kakor mi hočmo!« zatrjuje samozavestno.

»Kako pa veste, kateri učitelj da je dober?« nadaljujem. »Vsaj fajmošter zve-

do, kar na onga župnika pišejo, če jih že ta ne prehiti.« »Ja, pa bodo potem le gospodje odločevali,« pristavim hudomušno. »Sevede, sej gospod so z nami, pa vsi skupaj držimo!« »Kaj ne, oče, pri poroki malokdo upa reči »ne,« če je že enkrat pred altarjem.«

»Kaj pa, če bi pri volitvah fajmoštrov popražali učitelja, kaj on misli?« silim vanj. »Učitelja, ki ga mi plačamo, bomo vprašali?« se razkorači del zdravega ljudstva. »No ja, no ja, nato sem pozabil. Čakajte, kedo že plačuje gospode duhovne? Meni se kar dozdeva, da prav vsi!« »E, kaj to! Oni so z nami! Oni povedo, mi pa naredimo.« »Tako je, le skupaj držite!«

»Pa šolski denar mormo imet mi v rokah, sej šola je naša!« pravi. »Vem to, kedo pa razpolaga s cerkvenim denarjem, oče? Kako se pa s tem gospodari? Zakaj pa gospodje sami imenujejo ključarje? Zakaj pa jih imajo samo za nebo prenašati, pa tisto culco drobiža s predaltarja?« brskam dalje.

»Saj sem vam vendar že rekel, da gospod z nami drže, pa lahko delajo, kar čjo, mi vse tako čmo, kakor oni čjo!« postaja nejevoljen zdravi jedrček K. Z.

»Pa, učitelji, kaj oni niso z vami?« silim dalje. »Z gospodi se prav ne »uštima,« potem pa tudi z nami niso, pravjo gospodje.«

tedaj rajnemu kanoniku Tavčarju naslednik. Kljub temu se je menda imenovanje že izvršilo. Radi nas prav lahko? Sicer se je pojavljal v širokih župljanskih vrstah odpor. Toda tukajšnja naša organizacija se je postavila na stališče, da ne gane niti s prstom proti Gnidovčevemu imenovanju, ker smo demokrati z njim že radi tega zadovoljni, ker bomo imeli v njem dobro agitacijsko sredstvo. Če pa bo vsled tega trpela vera in cerkev, to ne more biti naša briga, v to so poklicani pred vsem drugi krogi. Nam Gnidovec ni bil bogznakako na poti kot kaplan in župni upravitelj in nam tudi ne bo sedaj kot župnik ali celo dekan. Njegovo skoro desetletno tukajšnje delovanje ga hvala. Bogu kaže danes celi tukajšnji obsežni fari v taki luči, da o dušnem pastirju kot predpogoj uspešnega pastirovanja tako potrebnemu spoštovanju in zaupanju ne more biti govora. Da pa Prevzvišeni pri tem imenovanju ne glede na opozorjenost od strani faranov ni imel baš srečne roke, to stoji in bo pokazala še bolj menda že bližnja bodočnost. Za nas je — odkrito rečeno — boljše poznati v boju nasprotnikovo taktiko, vrsto orožja in njegove osebnostne slabe strani, — dobrih pri Gnidovcu žal pogrešamo, — in te stvari pri novem župniku so nam iz večletne bojne prakse znane. V tem znamenju ga sprejemamo in kot političnega nasprotnika pozdravljamo.

Velenje-Šoštanj. Pri proslavi 25letnice Velenjske podružnice Ciril Metodove družbe dne 28. septembra t. l. je sodeloval Sokol iz Šoštanja s prostimi vajami in deloma tudi z vajami na orodju ter Žalski Sokol z zares vzorno vrsto na orodju. Proste vaje naraščaja deškega (12), dekliškega (18) in obrtnega (12), članic (18) in članov (14) so kazale ne le, da so bile priučene, temveč so se izvajale razun male izjeme tako enotno in zaokroženo, da so upravičeno vzbujale zadovoljstvo tudi pri strokovnjakih. Petje mešanega zbora Šoštanjske čitalnice je primerno izpolnilo presledke ostalega raznovrstnega in zelo zabavnega veseličnega sporeda. Tekom veselice so se tudi vrstili poljudni govori Šoštanjskih Sokolov, kakor tudi slučajno navzočega starešine hrvatskega Sokola iz Klanjca. Jedro vseh izvajanj zadevajo-

čih naš sedanji žalostni notranji in zunanji položaj — je bilo z začudenjem stavljeno vprašanje, zakaj se niso polastili, oziroma ne zahtevajo prvih in odločujočih mest v naši državi oni požrtvovalni junaki legijonarji, komitadži in Sokoli, ki so nam priborili svobodo in Jugoslavijo? Ti, ki so bili tako nesebični in zmožni, da so nam s svojo krvjo in s svojim umom priborili svobodo, bodo gotovo tudi tako nesebični, požrtvovalni in zmožni, da nam rešijo državo iz sedanjega žalostnega položaja. Ti junaki vendar ne bodo odvisni od milosti onih nezmožnih birokratov, ki so le po milosti teh junakov postali to, kar so. Najzmožnejšim, najpogumnejšim in najpožrtvovalnejšim bodi prvo mesto in nobenim drugim, posebno ne sebičnežem ali malodušnežem! Sedaj ni več časa za smešno skromnost; kdor ni bil skromen pri prelivanju krvi za našo domovino, ta pač nima biti skromen pri zahtevi za odločujoče mesto pri urejevanju odnjega osvobodene domovine! V teh nevarnih časih more pač biti kmalu katero sredstvo dobro za doseg zanesljivega in trajnega varstva domovine. Če pa naši legijonarji, komitadži in Sokoli številno ne bi bili tako silni, da zasedejo vseh naših prvih mest, pa je gotovo, kar lahko z vso odločnostjo in trdovratnostjo tirjajo: da vsaj vlada na naših mestih in tudi v predstavnštvu — legijonarski duh!

J. S.

Iz Kočevske Reke. Tudi pri nas smo prišli do prepričanja, da posameznik jako malo premore, da pa ne bo mogel nihče preko nas na dnevni red, ako se združimo vsi za enega, eden za vse. Zlasti danes, ko se združujejo pred vsem tisti, ki vse sproti poženo, kar zaslužijo, in hočejo za to še tisto bore premoženja napraviti, ki so si ga nekateri v obliki hišic in malih posestev pristradali in prigarali. Saj poznamo boljševice in različne socialiste, ki so pa to le tako dolgo, dokler jim to kaj nese ali pa dokler nič nimajo. Mi mali posestniki smo največji reveži; le z nadčloveškim naporom se zamoremo vzdržati na svojem posestvu in pa prehraniti družino ter jo vsaj za silo obleči. Zato potrebujemo podpore močne stranke, ki v državi kaj pomeni; posebno danes, ko se temelji prihodnje naše države šele ustvarjajo, je potreba, da tako močno, merodajno stranko

kar preplavimo in jo s tem nevede prisillimo, da zastopa koristi malega človeka, da vstvari v novi državi možnost, da se tudi mali človek in mali posestnik ter njegova družina dokopljeta do človeka vrednega življenja. To prevdarjajoč smo za zadnjo nedeljo pr. meseca povabili g. dr. Sajovica iz Kočevja v svojo sredo, naj nam razloži, kaj je pravzaprav z novo državo, z njenim gospodarstvom, politiko itd. ter kakšnih pravic imamo pričakovati. V nadeno uro dolgem govoru nam je g. doktor to prav dobro razložil, predložil nam je tudi vse slovenske politične stranke in njih programe. Najbolj nam je ugajal od JDS; soglasno smo se odločili zanj in s tem tudi za najmočnejšo stranko v naši državi; zgodilo se nam je tako kot tistemu, ki je z lepo nevesto dobil tudi lepo doto. Zato smo tudi kar takoj »ofcet« naredili; vsi polnoletni navzoči občani iz občin Kočevska Reka, Borovec in Koče smo se pri priči vpisali v stranko, s katero smo sicer že tudi preje v Kočevju nekoliko ljubezni peljali, toda to pot v lastni hiši: ustanovili smo takoj krajevno organizacijo Jugoslovanske demokratske stranke za vse tri občine s sedežem v Kočevski Reki ali učeno skrajšano: KOJDS Kočevska Reka. Za predsednika smo izvolili vrlega našega moža Jožeta Lesarja, pos. in kovača na Kočevski Reki; za tajnika mladega Franceta Knavsca, za blagajnika pos. Franceta Lavriča, odbornikom pa Lovro Vebra in Franceta Knavsca, vsi posestniki iz Kočevske Reke, nadalje Janeza Eržena, pos. iz Zg. Belice (Oberwetzembach), Blaža Miheliča, pos. iz Handlerjev za občino Koče ter Franceta Muhiča pos. iz Borovca. Namestnik Anton Oswald, pos., pregledniki pa Mikolič Anton ter Mihič Ivan, vsi posestniki iz Koč. Reke. Pri pogovoru o krajevnih potrebščinah se je povdarjalo, v kakšnem grozovitem stanju se nahaja cesta Kočevje-Stalcarji, ne da bi se poklicani faktorji za to kaj zmenili. Bo že naš okrajni odbor, čim se sestavi, vzel to in še marsikaj v roke!

Politične vesti.

Ali bomo imeli še enkrat vojno? Jugoslovani si je gotovo ne želimo, toda nastopanje Italijanov kaže, da hočejo posili izzvati spopad. Vse kaže, da dobiva rovar D'Annunzio na Reki vso pomoč iz domovine. Ako se mu posreči, da vrže sedanje ministrstvo ter spravi svojo stranko na krmilo, namerava zasesti celo Dalmacijo in morda še kaj — drugega. Potem pa bi nastala resna nevarnost za vojno med Italijo in Jugoslavijo. Toda upajmo, da imajo državni antante še toliko resne volje in moči, da pokličejo Italijane k pameti.

Volitve. Nova vlada bo najprej dosegla, da se odobri državni proračun do konca leta. Nato bo Narodno predstavništvo dokončalo volilni zakon, na kar se razpusti ter se razpišejo nove volitve. Volitve bodo takoj prve mesece leta 1920. ter so vse priprave že v teku.

Novo ministrstvo sestavi Protić. Regent Aleksander je naročil bivšemu ministrskemu predsedniku Protiću (vodja radikalcev), da sestavi novo vlado, ki pa mora biti parlamentarna, t. j. opirati se mora na večino v parlamentu. Vsled tega bo skušal Protić sestaviti koncentracijsko vlado, v kateri bi bile zastopane vse večje stranke. To pa se mu skoraj gotovo ne posreči, ker demokratje in socialisti so že odklonili sodelovanje, ker je že njegova prva nazadnjaška in nedemokratska vlada povzročila dovolj gospodarske in kulturne škode državi. Novo vlado bo moral sestaviti iz dosedanje opozicije (Starčevićanci in Koroščeva skupina).

II. Pri zdravniku.

»Težka mi je glava, vse telo mi je oslabilo, vid mi peša,« toži srednjeleten mož učenemu zdravniku tam gori v Avstriji. »Prosim vas, zapišite mi dobrih zdravil, sicer ne preživim več mesec dni!«

Zdravnik ga zamišljeno ogleduje, potrkva po prsni, tiplje žilo ob zapestju, prisluškuje na hrbtu, ozre se na mračno svetlikajoče se oči in pravi:

»Tako je! Imate li kakega sorodnika v Jugoslaviji?« »Imam gospod,« odvrne bolnik. »Tedaj, evo vam zdravila! Idite doli, v par dneh ste zdravi! Oslabljeni ste vsled pičlo odmerjenih živil, ki jih imajo doli v izobilju!«

»Težko sopem, tek mi je prešel, razdraženi so mi živci, mislim, da samo vsled vedno strožjih vladnih odredb!« zdihuje mlad gospod ljubljanskemu zdravniku.

»Mhm! Da, res je, bolni ste, zelo bolni, in mnogo, mnogo jih trpi pri nas na isti bolezni. Tu vam zdravilo!«

Poda mu steklenico čiste studenčnice rekoč: »Idite v Gradec ali na Dunaj! Izpijte po obedu po eden kozarec teh zdravil, in v 14 dneh ste prav gotovo okrevali.«

Če nima, zdihuje; če ima, je prešlabo! Nehvaležneži!

»Jaz sem pa slišal, da učitelj ljudem prerokuje, naj se sami skupaj zbirajo in sami premišlujejo, kaj naj bi bilo zanje prav, kajti gospodje preveč gledajo na svoje malhe, posestva, biro, draženje maše itd. Pravijo, naj se cerkvena posestva razdele med tiste reveže, ki jih imajo sedaj v najemu, naj se bira odpravi, ker obremenjuje samo kmeta, duhovne pa naj plačujejo iz državnega denarja, ki ga vsi skladajo. Oče, meni se pa zdi, da je tedaj učitelj bolj z ljudmi? Ne li?« »Ja, pa gospodje tega nočjo, pravjo, da so učitelji brezverci,« se praska za ušesi ubogi del zdravega ljudstva. »Pa jim verjamete, oče?« vprašam nejevoljen.

»Saj nam vera velevala, da jih moramo ubogati in ravnati se po njih nasvetih,« modruje verni Tomaž.

»Vam je li znano, da je Kristus nekoč z bičem izgnal kramarje iz tempelja?« »Vem to!« »Toraj vedite, da je naloga gospodov, da ostanejo pri svojih naukih in ne netijo sovražnosti in prepira med ljudmi. Kedo vas je nahujskal nad učitelja, kaj vam je ta storil, kaj vaš sosed, in oni drugi, čemu jih sovražite? Ker so vam oni velili? Ne ravnajte proti božjim zapovedim, ki vam velevala ljubezen, ne sovraštvo!«

Vtaknil je pipo v usta in godrnjanje se je še od daleč čulo. Ah, da bi res že ozdravelo to ljudstvo!

Za narodno slovo. Splitski legijonarji so brzojavili ministru dr. Trumbiću, naj pomiri nesložne brate v tem usodepolnem trenutku, ko moramo biti pripravljeni, da za vsak pedenj naše zemlje prelijemo kri. Prostovoljna legija v Splitu že šteje do 3000 mož in mladeničev.

Odlikovanje našega zunanjega ministra. Španska vlada je imenovala našega zunanjega ministra dr. Trumbića za viteza velikega križa Izabele. To je najvišje špansko odlikovanje. Obenem je podelil tudi grški kralj dr. Trumbiću red sv. Jurja I. vrste.

Srbije ni več! Prestolonaslednik regent Aleksander je izdal ta-le ukaz: Na predlog našega ministra vojne in mornarice in po zaslišanju ministrskega sveta odločili smo in odločujemo: 1. da veljajo dotedanji vojni zakoni kraljevine Srbije začasno za vse oblasti kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev; 2. da se v vseh navedenih zakonih, določilih, pravilih in predpisih besede »Kraljevina Srbov« zamenjajo z besedami »Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev«, besede »srbska vojska«, z besedami »vojska kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev« in na zadnje besede »srbski državljani« zamenjajo z besedami »državljan kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev«. — Kraljevine Srbije torej ni več, živel kraljevina SHS!

Vesnič o odnošajih med Italijo in Jugoslavijo. Poslanik Vesnič je v »Matinu« priobčil nastopno izjavo o odnošajih med Italijo in našo kraljevino: Nam je bilo vedno za prijateljstvo z Italijo. Pripravljeni smo verovati, da goji Italija isto razpoloženje proti nam. Ako je ta vera osnovana, kakor upam, je treba, da se jadransko vprašanje reši na način, da ne ostane med nami in Italijo nikak spor, niti nikak površni nesporazum. Da se doseže taka rešitev, vidimo samo en način, da se Italija kot velika sredozemska morska sila in brez dvoma absolutni gospodar jadranskega morja odreče nameri, razširiti svojo suvereniteto na katerokoli točko naše obale. Ako pa ona trdovratno ostaja pri tem, da zapiči svojo italijansko zastavo na katerikoli točki našega teritorija, bi to samo izzvalo incidente, ki bi bili proti interesom obeh dežel.

Wilson proti Italijanom. Predsednik Wilson vztraja pri svoji zahtevi, da se mora reško vprašanje rešiti pravično za Jugoslovane. Italijanski vladi je poslal zahtevo, naj prežene D' Annunzija z Reke in napravi red, sicer bodo ameriške ladje zaprle Italijo dovoz.

Delegat dr. Rybař o položaju. »Želel sem spoznati razmere v Narodnem predstavništvu in zato sem stopil v zasebne razgovore s predstavniki in člani vseh klubov. Iz teh razgovorov in vseh drugih sestankov sem dobil jako nepovoljen vtis, ki ustvarja na mene resno skeptično razpoloženje. Od merodajnih političnih oseb sem slišal najpravičnejše razumevanje današnjega položaja in potrebe skupnega dela za izhod iz tega političnega položaja, toda ravnotako sem naletel na gotove težkoče v zmislu medsebojne popustljivosti. Res da moji razgovori niso imeli nobenega pooblaščenega posredovalskega značaja in radi tega ne morem govoriti o stvarnih pogojih za vstop posameznih skupin in oseb v vlado. Toda govoriti pa moram o stvari, ki mora zbuditi resne skrbi vsakemu, ki želi dobro naši državi. Dolgotrajna kriza in še najbolj pomanjkanje upravnih direktiv sta zbudili največje nezadovoljstvo v narodu. To je popolnoma razumljivo, če se pogleda na splošni položaj, v katerem se nahajamo bodisi na zunaj ali na znotraj. To nezadovoljstvo je izvalo najhujšo kritiko, toda ne v tisti smeri, v kateri bi se morala vršiti kritika. Na našo največjo žalost dobiva nezado-

voljstvo čisto plemenski značaj. Če se bo ista v tem zmislu ojačila, potem bo prišlo na vprašanje vse to, kar smo s tolikimi žrtvami dosegli. Namesto, da bi kritika zboljševala naše težke gospodarske in socialne pogoje, v katerih se nahajamo, hodi kritika vedno bolj na pot nesloge naših treh plemen in na pot medsebojnega obtoževanja. Da danes stvar tako stoji, je temu vzrok predvsem mišljenje naših starejših ljudi vseh treh plemen, ki se nikakor ne morejo popolnoma uživati v novo dobo in v novo stanje. Ta pojav mora vzbuditi najresnejšo skrb v vsakem človeku in mi moramo za ta pojav kolikor mogoče najti zdravila. Kar se mene tiče, sem si popolnoma svest resnosti položaja, v katerem se nahajamo, toda prepričan sem vendarle, da se bo za naš troimenski narod končalo vse dobro. Jaz trdno verujem, na dober vpliv naše omladine, ki bo s svojimi modernimi idejami morala pomladiti tudi naše starejše ljudi.

Še ena država med Jugoslavijo in Italijo? Znano je, da nas namerava antanta osrečiti s posebno državo, ki bi obsegala Reko z zaledjem. Te račune pa hoče Italija s svojim D' Annunzijem preprečiti ter si Reko z okolico priklopiti. Sedaj zahteva Italija tudi za dalmatinsko obrežje in otoke posebno samostojno državo, ki bi jo upravljala Italija, a bila bi pod zaščito zveze narodov. Nova država naj bi obsegala Zadar, Šibenik, Trogir, Split in otoke med Splitom in Krkom.

Kaj bo z Reko? Reka postane skoraj gotovo smrtni udarec za Italijo. D' Annunzija pustolovščina je potegnila vse nestrpnosti Italijane za seboj. Proti njemu so le vladni krogi (toda bolj navidezno) in socialisti. Socijalistična stranka je izdala oklic na delavstvo, kjer protestira proti irredentističnim pustolovščinam ter napoveduje v najkrajšem času odločitev. Ministrstvo bo brezdvomno padlo, potem pa pride ali vojaška diktatura ali pa revolucija. Ako zmaga vojaška diktatura, dobimo najbrž vojno med Jugoslavijo in Italijo. Italijanska vlada se baje hoče iz zagate rešiti na ta način, da zasede Reko z rednimi četami. Toda v tem slučaju mora Amerika izvršiti svojo grožnjo, da zapre Italiji ves dovoz, s tem postane Italija vjetnik, ki bo kmalu izstradan. Inozemski, posebno francoski časopisi namigujejo, da bi bilo najbolje, ako Jugoslavija z odločnim nastopom reši Reko. Tudi jugoslovanski krogi v Parizu so tega mnenja, ako ostane mirovna konferenca brez moči.

Prebivalstvo Čehoslovaške. Nova republika šteje 6.700.000 Čehov, 4 milijone Nemcev, 1.900.000 Slovakov, 900.000 Madžarov, 500.000 Malorusov in 300.000 Poljakov.

Madžari brez časopisov. Vsled dogovora med vlado, lastniki časopisov in stavci se je ustavilo izdajanje časopisov. Tudi vlada sama ne izdaja več svojega glasila.

Bankerot Nemške Avstrije. Nemška Avstrija je s 1. oktobrom ustavila plačevanje. Tudi obresti avstrijskega državnega dolga ne more več izplačati.

Rekvizicije v Nemški Avstriji se množijo. Rekvirirajo poljske pridelke, živino, mleko itd. Sedaj mislijo rekvirirati po maksimalnih cenah tudi drva za Dunaj in druga mesta, ker premoga ni.

Habsburžani zopet strašijo. Med nemško - avstrijskimi častniki na Dunaju se baje plete zarota, ki ima namen, da spravi Karla zopet na prestol. Dunajski časopisi so te dni prinesli vest, da sta prišla Karl in Zita v Inmost ter bila z velikim navdušenjem sprejeta. Vest sicer ni resnična, vendar pa je hudo razburila posebno socijalistične kroge. Delavski sveti vseh dunajskih okrajev so sklicali posve-

tovanje, kako se naj nevarnost prepreči. Republikanski krogi se resno boje, da bodo pristaši Habsburžanov, katerih je posebno mnogo med častniki in visoko aristokracijo, poskušali z revolucijo spraviti zopet na prestol zadnjega Habsburžana.

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

Konjska tekma v Ljubljani.

Komanda Dravske divizijske oblasti priredi konjsko tekmo v korist slovenskih invalidov in za bodoči stadion v Ljubljani dne 19. oktobra t. l. Pogoji: I. Šolsko jahanje: za konje v zasebni lasti aktivnih in rezervnih častnikov, člane »Slov. jahalnega kluba«, Sokole in Orle. V koraku, travu in galopu vse hoje, stranske hoje, parade in obrati, da se vidi, v koliki meri je konj izučen. Skok čez dve zapreki: šibje in tripple-barre. Klasificirala se bode razen izvežbe in sedeža jahača tudi pravilna jahalna oprema. Prvi dobitnik: 1200 kron in častna nagrada. Drugi dobitnik 800 kron in častna nagrada. Izključeni so konji, ki so dobili prvi dobitnik pri konkurencah v šolskem jahanju že kdaj prej. II. Tekma v skakanju: Odprta kakor pod točko I. Lovski galop, 6 zaprek: zid, jarek, tripple-barre, šibje z jarkom, bulfinch. Zapreke niso čez 1-20 m visoke in čez 3 m široke. Prvi dobitnik: K 1000 in častno darilo. Drugi dobitnik K 600 in častno darilo. Tretji dobitnik K 400 in častno darilo. Izključeni so konji, ki so dobili prvi dobitnik pri tekmah v skakanju že kdaj prej. III. Dirke: a) Prva steeplechase: za aktivne častnike na konjih v zasebni lasti aktivnih častnikov. Daljava ca 3800 m; 6 različnih ne čez 90 cm visokih, čvrstih in ne čez 3 m širokih zaprek. Za štiriletno in starejše konje. Težina: štiriletni 65 kg, petletni 70 kg, šestletni in starejši 72½ kg; polnokrvni konji 5 kg več; zmagalci v javnih dirkah 3 kg več. Vpisnina do določenega roka 50 K, pozneje ali na startu 100 K. Prvi dobitnik 3000 K. Drugi dobitnik 1000 K. Tretji dobitnik častna nagrada. b) Druga steeplechase: za rezervne častnike, člane »Slov. jah. kluba«, Sokole in Orle. Odprto za konje v zasebni lasti. Pogoji in dobitki kakor pod III. a) c) Tretja steeplechase: za aktivno služeče podčastnike na službenih konjih. Daljava ca 3000 m, 6 različnih ne čez 90 cm visokih, čvrstih in ne čez 2½ m širokih zaprek. Brez izenačenja težine in brez vpisnine. Prvi dobitnik 1000 K. Drugi dobitnik 500 K. Tretji častna nagrada. d) Kmečka dirka: za kmetovalce Slovenije. Jaha posestnik ali član njegove družine, po možnosti v narodni noši. Daljava 1600 m. Dve čvrsti zapreki, ne čez 60 cm visoki. Prvi dobitnik 1000 K in častno darilo. Drugi dobitnik 500 K in častno darilo. Tretji dobitnik častno darilo. Prijava konj se izvrši najbolje osebno ali brzojavno konjskemu referatu Dravske divizijske oblasti do 8. oktobra. Eden in isti konj se sme prijaviti tudi za več konkurenc. Vpisnina je treba plačati za vsako konkurenco posebe. Prijava obsega: 1. Ime in priimek lastnika konja; 2. ime in priimek jahača; 3. ime, barva, starost in spol konja; 4. ali je konj polnokrven ali polukrven; 5. ali je konj dobil kako javno dirko, kdaj in kje; 6. za katero tekmo se konj prijavi. Denar za vpisnino se mora poslati istočasno s prijavnico. Oprema: Častniki v uniformi, Sokoli in Orli v kroju. Vsak jahač se mora sam pobrigati za predpisano obteženje svojega konja. Opomba: 1. Vsi častniki, kateri jahajo pri tekmah I. in II., se zglašijo na predan tekme k predskušnji na svojih konjih ob 10. uri na letališču letalske eskadrile v Šiški. Kdor ne pride, je od tekme izključen. 2. Rezervni častniki, ki aktivno ne služijo in nimajo lastnega

konja, se smejo udeležiti tekme na službenih konjih. 3. Hleve nakaže konjski referent. 4. Za slučaj, da bi stalno deževalo, si pridrži komanda Dravske divizijske oblasti pravo, tekmo preložiti, kar se bode po časopisih pravočasno objavilo.

Lanene tropine. Dolgotrajna svetovna vojna je povzročila, da je povsod zmanjkalo močnih krmil in še dandanes jih primanjkuje kovsod v veliki meri. Posledica tega je pomanjkanje mleka, ki ga dandanes ne moremo pridobiti niti toliko, da bi zalagali z njim naša mesta. Druga posledica leži v slabem stanju naše mlade živine, ki je ne moremo vzrejevati tako umno, kakor bi bilo potrebno za izboljšanje živinoreje. Posebno veliko potrebo občutimo na oljnatih tropinah, in glede teh posebno lanenih, ki so za vzrejevanje telet in za krave molznice posebno velike važnosti. Dobre lanene tropine imajo povprečno 2½krat toliko beljakovin in toľšče v sebi kolikor jo imata oves in koruza, dvakrat toliko kakor pšenični in rženi otrobi, trikrat toliko kakor dobro seno. Rabijo se najbolje na ta način, da se najprej ovlaži rezanica, nanje se potrosijo lanene tropine in morebiti nekaj otrobov ter se vse skupaj dobro pomeša. Z ozirom na starost in velikost telet se poklada na glavo po ¼ do ½ kg, enotni pol do 1 kg lanenih tropin na dan. Kravam dajemo po 1 do 1 in pol kg. Posebno hvaležne za to krmo so molzne krave, če jih dobivajo v pijači 14 dni pred oteľitvijo in 14 dni po nji. Ta zelo okusna in lahko prebavna pijača tako okrepi živali, da navadno lahko prestanejo oteľitev, pa tudi pozneje ne obole tako lahko. Krave molznice pa se sploh izkažejo hvaležne za vsak dodatek lanenih tropin s povečano množino mleka, ki se ga od njih namolze. Slovenski kmetijski družbi se je posrečilo dobiti nekaj vagonov lanenih tropin, ki jih bo odajala v prvi vrsti svojim udom po 170 K za 100 kg franko Ljubljana. Vreče se mora plačati posebej, ako jih ne prinese odjemalec sam s seboj.

Letina. O stanju letine v začetku septembra je izdalo ministrstvo sledeče poročilo: I. Slovenija: Letina je srednja, skoraj slaba. Vinograde je uničila peronospora skoraj za 40%. V mnogih krajih je bila toča. II. Srbija: Žito, razum ovsa je dobro obrodilo. Koruza kaže prav dobro. Otava prav dobra. Vinogradi v severnih delih so precej trpeli, v južnih krajih pa obetajo dobro trgateg. Sadja je malo ter ga bokomaj za domačo potrebo. III. Dalmacija: Žetev srednja. Koruza kaže dobro. Otava srednja. Sadnje prav slabo. Vinogradi so julija še kazali prav dobro, toda pritislila je peronospora, da bo trgateg le srednja. IV. Hrvatska: Žetev je bila dobra. Tudi koruza bo dala dober pridelek, ako še ostane jesen suha. Sladkor na repa kaže dobro. Jabolki in hruške je nekoliko, češpelj skoraj nič. Krme je dovolj. Vinogradi kažejo srednje dobro. V. Bosna in Hercegovina: Žetev je bila dobra, le ovsa je malo. Koruza kaže prav dobro. Vinogradi kažejo prav dobro, ravno tako travniki. Sadja je zelo malo. VI. Banat, Bačka in Baranja: Žetev je bila srednja. Koruze pa prav dosti. Sladkorna repa kaže prav dobro. Trgateg bo srednja. Sadje kaže slabo. Krme je bilo povsod dovolj. Čebele obetajo povsod prav dobro. Tabak bo dal tu, kakor v Dalmaciji in Hercegovini dober pridelek.

Pridelovanje cikorija. Zagrebška industrijalna banka je izročila ministrstvu predlog o povzdigi industrije kavinih surogatov v naši državi. Naši kraji so prav prikladni za pridelovanje cikorije. Obstojeci tovarni v Ljubljani in Zagrebu (Kolinska) naj se razširite, a zgradi naj se še ena nova velika tovarna. Kavini surogati

naj se proglasijo za državni monopol ter bi po 25. letih vse tozadevne tovarne prešle v državno last.

Nove tovarne v Jugoslaviji. Združeni slovenski trgovci ustanove v Belišču v Slavoniji veliko tovarno za steklo. — V Lidu se je ustanovil konzorcij s kapitalom 8 milijonov kron, ki namerava napraviti celo vrsto tovarn, tako tovarno za salame, tovarno za umetni led, veliko klavnico, kemično tovarno za uporabo kostij in krvi, parni mlin in električno centralo. — V Zeleniki se je ustanovila tovarna za kisik.

Soli je prišlo zadnje tedne k nam preko Spilja 1500 ton, in sicer 1000 ton iz Angleške in 500 iz Nemčije.

Petrolej iz Amerike je že na potu k nam preko Soluna. Slovenija ga baje dobi 3 milijone kg po 4—5 K za kg.

Za zgradbo novih tobačnih tovarn v Skoplju, Smeredevu i. dr. je dobila monopolna uprava 30 milijonov kredita.

Eno in dvekronski bankovci brez veljave. V Čehoslovaški izgube s 14. oktobrom 1 in 2kronski bankovci vso veljavo. Tudi pri nas bi bil že zadnji čas, da se te umazane in raztrgane avstrijske cunjice spravijo iz prometa.

Tedenske vesti.

Potovanje regenta Aleksandra v Slovenijo se je zopet odgodilo do končne rešitve ministrske krize. Vsekakor pa se pričakuje, da nastopi potovanje še ta mesec, zato se vse priprave za sprejem nadaljujejo.

Imenovanja v sodni službi. Minister za pravosodje je imenoval za deželno-sodne svetnike pri deželnem sodišču v Ljubljani: dež. sod. svetnika Frana Peterlina z značajem viš. dežs. svetnika, začasnega dež. sod. svet. dr. Edvarda Pajničja, začas. sod. svet. dr. Rada Kušejja v Celju, začas. sod. svet. dr. Frana Goršičja v Kamniku in okr. sod. Frana Pernuša na Vrhniki; pri okrožnem sodišču v Celju: sod. svet. dr. Valentina Flerina v Žužemberku in okr. sod. dr. Frana Žihra v Celju; pri okrožnem sodišču v Mariboru: sod. svet. dr. Frana Peitlerja v Višnji gori, dvornega tajnika Frana Posega, sod. svet. Oskarja Deva v Kranju, okr. sodnika dr. Ivana Vuka v Kostanjevici; pri okrožnem sodišču v Novem mestu: sod. svet. dr. Jurija Polenška v Trebnjem in sod. svet. Julija Kozino v Vipavi in okr. sodnika Antona Kudra; za sod. svetnike preko sistemiziranega stanja: pri dež. sodišču v Ljubljani sod. svetnika Antona Mladičja v Šmarju, Ivana Vrančičja v Ljubljani, okr. sodnike dr. Pavla Skaberneta, Petra Keršičja in dr. Vladimira Golio; pri okrožnem sodišču v Mariboru okrajne sodnike dr. Frana Pihlerja, dr. Ožbalda Ilauiniga v Št. Lenartu, dr. Frana Vidoviča v Krškem in dr. Jakoba Jana v Krškem; za sod. svetnike in predstojnike okrajnih sodišč: državnega pravdnika dr. Adolfa Kaiserja za Kostanjevico, dr. Milana Geršaka za Velike Lašče, dr. Matija Lavrenčičja za Cerknico, Gvidona Miheličja za Kobjice, Ivana Hutterja za Kočevje, Jurija Gregorca za Radovljico, Frana Pečnika za Šmarje, dr. Rudolfa Schmidta za Radeče, Josipa Janšo za Kamnik in Rudolfa Potočnika za Rogatec; za okrajne sodnike in predstojnike: Frana Küssla za Trebnje, Janka Serneca za Šoštanj, Antona Zdolška za Kozje, Antonia Kajfeža za Brdo, Ivana Romolda za Slovenj Gradec, dr. Josipa Tombaka za Marbek, dr. Frana Kotnika za Brežice, dr. Arnolda Pernata za Laško, dr. Frana Kalana za Žužemberk, dr. Antona

Štuhca za Ptuj, dr. Milka Kranjca za Kranjsko goro, dr. Aleksandra Poznika za Sevnico, Ivana Kralja za Metliko, Stanislava Jenčičja za Vrhniko, dr. Avgusta Leitgeba za Višnjo goro, dr. Milka Gabra za Ljutomer in dr. Hinka Irgoličja za Gornjo Radgono; za okrajne sodnike pri okrožnem sodišču v Celju dr. Andreja Novaka, dr. Jakoba Kondo in dr. Adolfa Lenarta; pri okrožnem sodišču v Novem mestu dr. Ščitomira Dolenca.

Okrajna odbora JDS. sta se ustanovila za Radovljiški in Črnomaljski okraj.

Ljubljanska mestna hranilnica je obhajala dne 1. t. m. 30letnico obstoja. To je naš največji denarni zavod, ki ima danes 91 milijonov K vlog.

Četrtri letnik učiteljsčja se ne odpravi. Tozadevna odredba velja le za ozemlje bivše Srbije zaradi velikega pomanjkanja učiteljstva.

Na višji realki v Ljubljani je vpisovanje v I. razred dne 15. t. m., za II.—VII. razred pa 17. t. m. Redni pouk se začne 28. oktobra.

Kako je gospodaril dr. Šusteršič z deželnim premoženjem. »Zadružna centrala« toži deželo Kranjsko za 2 milijona K. To ogromno svoto je namreč založila »Zadružna centrala« po naročilu pok. Lampeta pri nakupu perifa za deželno bolnico. Denar je prevzel neki verižnik, a nabavil ni niti ene rjuhe.

Na ljubljanskem gradu so sedaj vojaški zapori. Vsi vojni vjetniki pa so izpuščeni.

»Državna posredovalnica za delo«. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 14. septembra do 20. septembra 1919. je iskalo delo 143 moških in 45 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 76 moških in 48 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 82. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919. do 20. septembra 1919. iskalo delo 14.714 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 12.268 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 4672. Delo iščejo: Pisarniške moči (283), trgovski sodrudniki in sodrudnice (270), dninarji in dninarice (140), služkinje in kuharice (109), peki, mlinarji, mesarji (88), poljski in tovarniški delavci in delavke (105), sluge, vratarji, hišniki, krojači, šivilje, čevljarji, vajenci raznih strok, natakari in natakarice, modistinje, vzgojiteljice, ključavničarji, mehaniki, strojniki, dimnikarji, monterji itd. Delo je na razpolago: poljskim in tovarniškim delavcem in delavkam, težakom, hlapcem, služkinjam in kuharicam, drvarjem, krojačem, šiviljam, čevljarjem, vajencem razne stroke, mizarjem zidarjem, ključavničarjem, gozdnim delavcem, pletarjem, oglarjem itd.

Zvišanje zamenjalnine za poštne vrednotnice. Z veljavnostjo od 1. oktobra 1919 je morala poštna uprava zaradi visokih nabavnih cen za poštne vrednotnice zvišati zamenjevalno pristojbino za poštne vrednotnice od 1 na 6 vinarjev.

Realka v Idriji ostane kot edina slovenska srednja šola v zasedenem ozemlju. Dosedaj je prijavljenih 300 dijakov iz zasedenega ozemlja brez Idrijčanov.

V Laškem se je ustanovila Čitalnica. Predsednik je poštar Ivan Slavec.

Celjska mestna občina si je morala najeti 1 milijon K posojila, ker je prejšnji nemški občinski zastop zapustil finance v obupnem stanju.

Volitve v trgovski gremij v Celju so izpadle sijajno za Slovence. Za predsednika je bil izvoljen g. Rud. Strmečki z 71 glasovi, dočim je dobil nemški kandidat le 42 glasov.

Okrožna slavnost JDS v Celju je preložena na 9. november. S slavnostjo bo

združeno tudi pozitivno ustvarjajoče delo v kulturnem in organizatoričnem pogledu.

Dramatično društvo v Žalcu priredi v nedeljo 5. t. m. ob 3. uri popoldne v gledališki dvorani g. Robleka koncert s sodelovanjem ge. M. Watzlawek - Virant, gđc. Lize Serajnikove in g. Fr. Serajnika.

»**Teharski Sokol**« bo imel prvi javni nastop z ljudsko veselico prihodnjo nedeljo 5. t. m.

Za gerenta v Slov. Bistrici je končno veljavno imenovan vrl rodoljub Hinko Gril.

Slovensko gledališče v Mariboru je otvorilo letošnje vrsto predstav dne 27. m. l. z Jurčičevim »Tugomerom«.

Nov dnevnik v Mariboru. Jugoslovanska demokratska stranka v Mariboru baje začne izdajati dnevnik »Drava«, a dosedanjí dnevnik »Mariborski delavec« se skrči v tednik.

Vojaški kapelnik g. Herzog v Mariboru, ki je vodil poleti zdraviliško godbo v Rog. Slatini, je dobil iz Japonske ponudbo za kapelnika z mesečno plačo 20.000 K.

Peter in Pavel na vislice obsojena. Mariborsko porotno sodišče je obsodilo v smrt na vislicah brata Petra in Pavla Dokel, ki sta lansko jesen na zverinski način umorila in oropala zunaj Radgone Jakoba Fekonja iz Št. Jurja ob Ščavnici.

Za potovanje po železnici Špilje-Ljutomer je potrebna izkaznica (brez slike) od pristojne politične oblasti.

Zaradi nove železnice Ljutomer-Središče so imeli nedavno župani in krajevni interesi celega ormoško - ljutomerskega okraja važno posvetovanje v Virmetincih ter odposlali na vlado in drugim merodajnim činiteljem prošnjo, naj se zveže Ljutomer s Središčem po železnici iz gospodarskih in strateških ozirov. Obenem s to progo naj bi se napravila železniška zveza Ljutomer - Beltinci in Središče - Varaždin.

Za 2 milijona novih bankovcev so naše obmejne oblasti v Špiljah zaplenile petim strankam iz Nemške Avstrije. Bankovci po 1000 K so bili novi. Tihotapci so imeli seboj tudi štamplijo za žigosanje.

Šolstvo v Ptuj. Na drž. gimnazijo se je vpisalo 217 učencev, v I. razred deške meščanske šole 30 učencev, v I. razred deklishe meščanske šole pa 60 učenec.

Ljudska tabora v Ločah in v Dobrli vasi zadnjo nedeljo sta sijajno uspela. V Ločah sta med drugimi govorila poverjenik dr. Ravnihar in general Maister, ki se je z zrakoplovom pripeljal iz Dobrle vasi. V Dobrli vasi pa so govorili poverjenik dr. Verstovšek, general Maister, Cilka Krekova in dr. Piskernikova.

Ljudski shodi na Koroškem. Prihodnjo nedeljo dne 5. t. m. se vršita velika ljudska shoda pri Sv. Križu nad Spod. Dravogradom in v Labodu.

Naše izgube na Koroškem. Na Koroškem izgubimo 105 km² slovenskega ozemlja.

V Borovljah se je začelo lepo razvijati narodno življenje. Otvorila se je deška in deklishe mešč. šola pod vodstvom dr. Mišiča. Tudi obe ljudski šoli sta začeli redni pouk. Vodja obeh šol je K. Mahkota. Učiteljstvo je prišlo večinoma iz Trsta. S 1. oktobrom se je otvorila uradniška kuhinja. Kmalu se ustanovi pevski zbor in orkester. Na zimo se obeta živahno društveno življenje. Nemški otroški vrtec se je tudi že deloma preosnoval ter zbira malčke okrog sebe gđc. Kastelčeva. Prebivalci se polagoma prilagajajo novim razmeram, le par hujšakcev še vedno goji trdno upanje, da pridejo pod Avstrijo.

Gospodarska pisarna v Borovljah. Okrajno glavarstvo v Borovljah je ustanovilo za slovenski del Koroške gospodar-

sko pisarno za vse gospodarske panoge, kakor za blagovni in denarni promet, za nepremičnine, za nameščanje trgovcev, obrtnikov in delavcev. Pisarna že posluje.

Železniški most čez Dravo pri Svetni vasi bo kmalu dogotovljen, nakar se zopet otvori železniški promet proti Celovcu.

Cene v Celovcu. Odkar so Jugoslovani odšli iz Celovca, rasejo cene strahovito ter sploh manjka živil. Kilo masla velja 80—90 K, kilo masti 70—80 K, eno jajce velja 1 K 80 v, mleka sploh ni dobiti, ravno tako ne drv in premoga.

Gospodinjski tečaj v Pliberku se vrši od 15. oktobra do 23. decembra. Pouk je brezplačen. Plačati je treba le hrano in kurjavo. Lahko pa se plača tudi v živilih.

V Prevaljah se ustanovi Narodna čitalnica. Prvi občni zbor se vrši prihodnjo nedeljo dne 5. t. m.

Tihotapstvo. Vojaška policija v Čakovcu je zaplenila vagon oblačilnega blaga v vrednosti 1.100.000 K. Po vagon je prišla iz Keresztura madžarska lokomotiva, ki so jo tudi zaplenili.

Umrl je v Gradcu bivši odvetnik v Ljubljani in graščak v Teharjih dr. Fr. Štor, rodom Teharčan.

Draginja stanovanj v Zagrebu je res nezasiščena. Za podstrešno sobico zahtevajo po 300 K mesečno, za lepo opravljeno sobo pa po 800—1200 K mesečno.

Živinozdravniška visoka šola v Zagrebu se je otvorila 1. t. m.

Umrl je v Beogradu Hilarij Benišek, mnogoletni kapelnik slovenskega gledališča v Ljubljani.

Poštni promet v Prekmurju. V področju ljubljanskega poštne in brzojavnega ravnateljstva poslujejo v Prekmurju naslednji poštni uradi: Beltinci, Gornja Lendava, Fokovci, Križavci, Prošenjakovci, Petrovci, Rogaševci, Murska Sobota in Veliki Dolinci; v področju zagrebskega poštne in brzojavnega ravnateljstva pa: Donja Lendava, Dobronak ter Kerkaszentmiklos.

Kako je v Prekmurju? Slovenski uradniki so že nastavljeni po vseh večjih krajih. Po občinah si ljudstvo samo izbere gerente. Za sadje so določene maksimalne cene, s katerimi pa ljudstvo ni zadovoljno, ker si baje delajo prekupci precej visoke dobičke. Splošno pa je ljudstvo zadovoljno z novo upravo, ker ima mir. Šole še niso odprte. Baje se za prva tri leta upelje čitanka v prekmurškem narečju. To je potrebno, da se prepreči agitacija madžarov proti Jugoslaviji, češ, da se jim hoče vzeti stari slovenski jezik ter se jim vsiliti kranjski in hrvatski jezik. Glede šolstva so prinesle »Novine« posebne zahteve Prekmurcev. Posebno zahtevajo, naj kantore plačuje država, ne da bi imela pravico se vmešavati v cerkvene reči. S kantom se pogodi ljudstvo. Verskim in občinskim šolam naj se da pravica, da si same volijo učitelje. Za državne šole pa naj vlada pošlje v prvi vrsti učiteljstvo iz sosednje Štajerske.

Književnost in umetnost.

Ob prihodu prestolonaslednika v Slovenijo se mu bo predstavilo naše ženstvo v narodnih nošah, kamorkoli bo prišel. Da bodo noše pravilne, priporočamo knjižico **A. Sič, O slov. narodnih nošah**, ki daje natančna navodila, kako izgleda pravilna narodna noša za ženske in moške in sicer za vsak okraj posebej. Knjižica velja 320 K, po pošti 370 K in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Zdravi in krepki otroci so največji ponos starišev. Vsem materam, ki hočejo vzrediti take otroke, priporočamo brošuro dr. B. Derč, Dojenček, njega negovanje in prehrana. V njej najdejo vsa navodila, kako jim je ravnati z dojenčki. Knjiga velja

3 K, po pošti 50 v več in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Prvo slov. pevsko društvo »Lira« v Kamniku. Naše pevsko društvo je v seji dne 18. kimovca t. l. sklenilo napraviti v Kamniku meseca junija ali julija leta 1920. sijajen koncert na korist ubogim slovenskim v vojski oslepelim vojakom. Pri tem koncertu naj bi sodelovali vsi pevci in pevke kamniškega političnega okraja, ter popolna vojaška godba iz Ljubljane. Namen je prišel iz zgolj bratovske ljubezni do nesrečnih trpinov, katerim bomo s tem lajšali gorje, ki ga občutijo in nosijo, ker so kot nedolžne žrtve izgubili nad vse drago luč oči. Zberimo se torej v blago delovanje in stopimo v kolo, da pokažemo svetu, kaj zamorejo v slogi storiti naši vrli pevci in navdušene pevke. Vabimo v prvi vrsti za sedaj gospode pevovodje in cerkvene organiste, ter tudi posamezne pevce in pevke, da se le-ti udeležijo našega zborovanja, ki bode v nedeljo, dne 5. okt. t. l. ob 3. uri popoldne v naši pevski sobi v Društvenem domu v Kamniku, da se določijo pesmi in sploh vse potrebno dogovori. Kamniški okraj ima okoli 400 dobrih pevcev in pevk. Že danes se veselimo čuti ta vrli zbor, ki bo imel poleg tega še veliko zasluženje dobrega dela — pomagati siromakom, ki nikdar več ne bodo videli belega dne. Vsi torej na dan za tako blag in nad vse vzvišen smoter! S prav iskrenim pevskim pozdravom se vam priporočamo za odbor: I. slov. pevskega društva »Lira« v Kamniku, dne 19. kimavca 1919. Anton Vedlin, t. č. predsednik. Albin Justin, t. č. tajnik.

Raznoterosti.

* **V deželno blaznico na Studencu** je bilo od leta 1913. do 1918. sprejetih 91 alkoholikov. Med temi je bilo 80 moških in 11 žensk. Najmanj četrti del blaznikov je bil posredno ali neposredno zastrupljen z alkoholom.

* **Veliko zločinov se zgodi v pijanosti.** Polovico kaznjencev privede v zapor in prisilno delavnico alkohol. Sodnik, ki je v svoji praksi sodil 1100 slučajev tepeža, je pri teh obravnavah dognal, da se je v teh slučajih zgodilo kaznivo dejanje v 700 slučajih pod vplivom alkohola.

* **V prisilni delavnici v Ljubljani** je bilo od leta 1913. do 1918. interniranih 226 prisiljencev. Med temi je bilo 80 odstotkov slučajev, pri katerih je bil alkohol vir delomrznosti in kaznivih dejanj. Teh 226 prisiljencev je imelo v rozsodbah 596 kazni, in sicer 312 radi vlačugarstva, 212 prisiljencev je bilo interniranih prvič, 53 drugič, 26 tretjič, 11 četrtič, 10 petič, 3 šestič in 2 devetich.

* **Zdravilišče za divje zveri.** Roparske živali, katere je treba imeti zaprte v kletki, a so bile navajene na prosto življenje v pragozdih, se loti pogosto posebna bolezen, domotožje, tako da postanejo slabe volje, so razdražljive in dostikrat nočejo več jesti, tako da slednjič poginejo. V Ameriki so pričeli misliti na to, kako naj jih ozdravijo. Delajo jim poseben sanatorij, ograjen del divjega pragozda, v katerega spustijo bolno žival, da začne zopet živeti po svoji naravi in se ji povrne zdravje. Tudi so napravili tako, da žival vzame plen na svoj način in ga raztrga. V ta namen so nagatili kožo antilope z mesom in jo nastavili. Prvi poskus so napravili s štiriletnim na domotožju bolnim levom. Takoj se je spremenilo njegovo obnašanje, rjul je, planil na umetno napravljeno zebro, raztrgal jo in ni opazil zvijače. V enem tednu je bil lev zdrav. Tudi drugi poskus s tigrom se je obnesel izborni.

Zadnje vesti.

Protičeva akcija ponesrečena. Protiču se ni posrečilo dobiti večine za svojo vlado, zato je vrnil regentu svoj mandat. Danes poveri regent sestavo ministrstva novi osebi. Govori se, da bo dobil to nalogo najbrž general Smiljanić, poveljnik Dravske divizije, ki bi sestavil nevtralno uradniško vlado. General Smiljanić je bil poklican iz Ljubljane v Beograd.

Ljubljansko gledališče podržavljeno. Ministrski svet je sklenil podržavljenje narodnih gledališč v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Vsa druga javna gledališča dobe izdatne državne podpore.

Ministrstvo za slovenske dijake. Ministrski svet je dovolil 300.000 K za skupno prehrano (akademično menzo) vseučiliščnikom v Ljubljani. Dijakom - beguncem iz okupiranega ozemlja je dovoljena podpora 250.000 K.

Sosvet za Prekmurje je bil sklican včeraj na važno posvetovanje v Soboto. Razpravljalo in sklepalo se je o ustanovitvi meščanske šole v Soboti, kmetijske šole v Soboti ali Beltincih, gimnazije v Soboti, višje cerkvene oblasti (arhidijakona-ta), o napravi mostu čez Muro, o železnici, o aprovizaciji in o agrarni reformi.

Vojno sodišče na Reki. D' Annunzio je proglasil nad Reko in okolico vojni sod v prvi vrsti proti Jugoslovanom. Takoj prvi dan so obsodili celo vrsto Jugoslovanov.

Italijanski parlament je razpuščen. Nove volitve bodo 16. novembra, a novi parlament se skliče 1. decembra.

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol leta 6 K.

Posamezna številka 80 vinarjev.

Inserati po dogovoru.

Uredništvo in upravlništvo:

Sodna ulica št. 6, pritličje desno.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.

Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcij »Domovine«.

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica 3.

Drogerija!

Fotomanufaktura!

Primešaj „Mastin“ krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega pravi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretnosti, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoč gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat polkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 17.50 K poštine prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenje. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Naročajte in širite „DOMOVINO“.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. —

Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje, in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica . . K 20,000.000.—

Rezervni fondi . . . K 8,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu,
Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in na
tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednost-
nih papirjev, deviz in valut. Vnov-
čevanje kuponov, izžrebanih zastavnih
pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

Promese
k vsakemu žrebanju.

Posojila
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje
vrednostnih papirjev v
hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica
avstrijske državne
loterije.

Izvrstne poljedelske stroje

in

vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1.

Lepa bogata zaloga posebej krasnih briljantov
po primernih cenah za vsako darilo, kakor
za **birmance, neveste, krste, godove**
itd. velika izbira.

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki
letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vljudno vabi in se priporoča

Tvrdka F. Čuden

Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Vzajemno zavarovalna banka

'Slavija'

prva vseslovenska banka te vrste
zavaruje proti **požaru, olomski**
tatvini in na življenje.

Banka „Slavija“ ima čez sto
milijonov lastnega premoženja, čez
15 milijonov letne premije; v po-
žarnem oddelku ji je zaupanih čez
2 1/4 milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in
obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Delniška glavica: K 30,000.000. **Jadranska banka Podružnica Ljubljana.** Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižice.

Vloge na tekoči in žiro račun
proti najugodnejšemu obrestovanju. —

Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, le-
žeče v javnih skladiščih. Daje trgov-
ske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema:

Borzna naročila in jih izvršuje najku-
lantneje.

Brzjavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.